

Kadı Burhâneddîn

110077

PROF. DR.
AHMET KARTAL*

01 Haziran 2022

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

* Eskişehir Osmangazi Üniversitesi,
ahmetkartal38@gmail.com

Hayatı

XIV. asrın ikinci yarısında Anadolu'da yaşayan Kadı Burhâneddîn, kadılık, vezirlik, atabeylik ve hükümdarlık etmiş âlim ve şair bir devlet adamıdır. Eratna Beyliği'nin zayıflamasıyla beyliğin idaresini eline almış ve tarihte kendi adıyla anılacak bir devlet kurmuştur. Hârezm'den Anadolu'ya gelerek önce Kastamonu, daha sonra dedelerinden Celâleddîn-i Habîb'in Kayseri kadısı olmasıyla, Kayseri'ye yerleşen Oğuzların Salur boyundan bir aileye mensup olan ve isimleri bilinen bütün ataları gibi kadılık makamına atanan Kadı Burhâneddîn, 3 Ramazan 745/8 Ocak 1345 tarihinde Kayseri'de doğmuştur. Asıl adı Ahmed, künyesi Ebû'l-abâs olup Kadı Burhâneddîn adıyla şöhret bulmuştur. Babası dönemin Kayseri kadısı Şemseddîn Muhammed, annesi de Anadolu Selçuklu Devleti hükümdarlarından Sultan II. Gıyâseddîn Keyhusrev'in akrabası ve Selçuklu devlet erkânından Celâleddîn Mahmûd-ı Müstevlî'nin oğlu Abdullah Çelebi'nin kızıdır. Doğumundan kısa bir süre sonra annesi öldüğü için babası tarafından yetiştirilmiştir. Çok zeki olan Kadı Burhâneddîn, daha beş yaşında iken ilk eğitimini babasından almaya başlamış, on iki yaşına kadar sarf, nahiv, lûgat, mantık, hesap, aruz gibi ilimleri görmüş, siyakat yazısı yazmış, Türkçe, Arapça ve Farsça divan ve eserler okumuş ve kendisini çok iyi yetiştirmiştir. İlim ve sanatın dışında spora da düşkün olan Kadı Burhâneddîn, ata binmek, kılıç kullanmak, cirit oynamak ve ok atmak gibi çeşitli sportif faaliyetlerde de bulunmuştur. Eğitim sürecinde göstermiş olduğu başarı ve sergilediği performanstan dolayı devrin ileri gelenleri tarafından çeşitli şekillerde ödüllendirilmiştir. 757/1356 yılında Kayseri'de çıkan karışıklıklar yüzünden babası ile Dınişk'a (Şam'a) gitmek zorunda kalan Kadı Burhâneddîn, dört ay sonra Kayseri'ye dönmüş ve tahsiline Kayseri'de devam etmiştir. Bu süreçte, babasının olmadığı zamanlarda ona vekâlet ederek kadılık görevine bakmış ve kendisini bu hususta geliştirmiştir. 759/1358'de henüz on dört yaşında iken babasıyla birlikte Mısır'a gitmiş, orada tahsilini ilerleterek fıkıh, usûl-i fıkıh, ferâiz, hadis, tefsir, heyet ve tıp gibi dersler okumuştur. Dört amelî mezhep üzerine derinleşmiş, sonra devrinin meşhur âlimi Kutbuddîn-i Râzî'nin (ö. 766/1365) Şam'da olduğunu öğrenince, 763/1362 yılında Şam'a giderek, onun ders halkasına katılmıştır. Ondaki *Keşşâf Hâşiyesi*, *Metâli Şerhi*, *Miftâh* ve *Pezdevî* gibi kitapları okumuştur. Ondaki ilim öğrenme arzusu, zihin açıklığı, çabuk öğrenme yeteneği ve zekâ kıvraklığını gören Kutbuddîn-i Râzî,

278-303

Cumhuriyetin 100. Yılında 100 Türk Büyüğü : Sanatçılar,
haz. Vahit Türk, c. II, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2022.
İSAM DN. 294749.